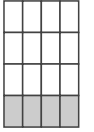

Užasna gužva modernizma

Medij - Rubrika: POLITIKA - Dodatak
 Datum: Sub, 06/11/2010
 Površina članka: 928cm2
 Strana: 6

Zemlja: Srbija
 Autor: Slavko Timotijević
 Deo: 1/2

Ужасна гужва модернизма

Негде у дубокој сенци традиционалисти очекују да се све врати на позиције домаће ревијалне изложбе, а постоје бројне групације младих кустоса и уметника који би очекивали далеко иновативнији и ауторскији приступ савременим темама који не би запоставио веб и компјутерске форме, истраживање односа уметности и технике/технологије, те друштва и актуелне политике

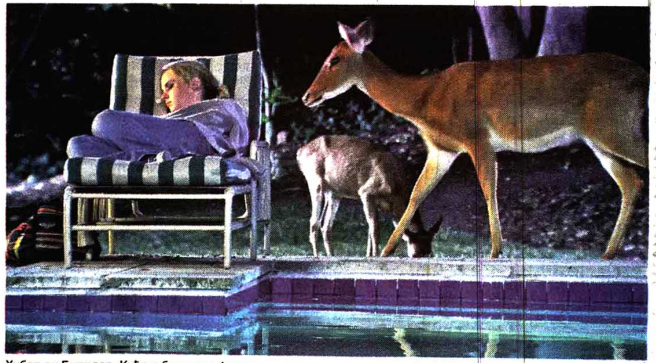
ОКТОБАРСКИ САЛОН

Slavko Timotijević

Како сам лично склон да подржим најрадикалније кустоске ставове и све оне форме презентације које измичу стереотипима то би, са тих позиција, било најједноставније стати на страну радикалних кустоских потеза на којима се овогодишњи Октобарски салон базира: ултимативном инсистирању на видео и филмским формама које се по оваквој концентрацији разликују од свих претходних салона, затим на малом броју учесника (14 + пар домаћих за лек), елиминисању пратећих изложби и других изложбених простора, те одсуству сваке врсте спектакла.

Кустоски став да се кроз форме које нису питке форме уметности, већ форме које се тешко конзумирају, форме за које је потребно одређено време и концентрација, па и услови (удобна седишта и адекватна температура простора) истраже политике сећања, репрезентације и реинтерпретације друштвене и личне историје које одређују садашњост, заиста је радикалан став, нарочито ако се упореди са кустоским избором, рецимо Лорана Хеџија који се преко микронаратива приближио менталитету београдске мејнстрим сцене. Нема повлађивања укусима, нема ни кокетирања, а увођење документарних и полунграних форми као контрапункт примарним формама видео-арта, требало би да значи нови тренд, наравно у случају да је тај тренд заиста нов с обзиром на то да су неки радови стари десетак година.

Ако перформанс данас може да меша искуства перформанса и театра онда није чудно да већина видео-учесника ОС долази из традиције играног филма или је образовани background филм или нешто треће, а не академија уметности. Пракса говори да, често, најбоља дела долазе од стране уметника изван „структ“. Дакле, нема ниједног озбиљног разлога да се програм као такав оцени успешним, те да се озвучи као вре-

Хубар ан Бирхлер, Кућа с базеном, једноканална видео-инсталација, 2004.

дан кустоски допринос истраживању специфичних феномена стварности и фикције, осим што се овај специфично ауторски концепт одиграва под окриљем манифестације која већ традиционално има дуални, ревијално-кустоски профил и унутар тога своје задатке, захтеве, очекивања оснивача и јавности те константе које су уз њега прилепљене као паразити од којих ће тешко моћи да се очисти. Зато је анализа садржаја ОС немогућа без оговора на она питања која константно прате ОС.

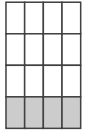
Тако, ако се заиста жели доћи до неких критичких сазнања, не само у случају Октобарског салона већ и свим другим случајевима код нас, од социјалистичког реализма до турбо-фолка, јер сви они чине једну заједничку мрежу пројимања, онда је потребно сваки појединачни

случај посебно распаковати и све сегменте садржаја пажљиво анализирати. А данас се готово свака појава, догађај, установа или институција, програм, мала историја, или да специфицирамо ОС, Бијенале младих у Вршцу, Белеф, колекционарство, државни откуп, ако би им се заиста озбиљно аналитички приступало, показује као идеална платформа за студију случаја. А Октобарски салон је платформа пар екселанс, јер су у њему запаковани елитни токови политике, уметности, економије, па да не заобијемо ни линију за коју се Кадидјевић посебно залаже, токови српске естетике.

Наиме, готово свака појава у Србији, осим рекао бих појаве концептуалне уметности и сцене СКЛ-а седамдесетих која је настајала изван сваког интереса друштва, има хибридни, двопол-

Medij - Rubrika: POLITIKA - Dodatak
 Datum: Sub, 06/11/2010
 Površina članka: 928cm2
 Strana: 7

Zemlja: Srbija
 Autor: Slavko Timotijević
 Deo: 2/2

Jунас Далберј, Три собе, троканална инсталација, 2008.

ни или хипокризирајући карактер – једно лице у сфери јавности, а друго, потпуно различито скривено у сенци, једну причу за јавност, а другу која се одвија унутар заклоњене групације, једну политику која се види, а другу паразитски слеplену уз њу да би ометала. Као да је менталитет социјалистичког реализма (читај Удбе у српској варијанти), који се слеplено уз модернизам творећи ужасну *Џужу*, још увек присутан као црни грал сцене да би онемогућио свако јасно и разумно решење. Ето и нови ОС мучи несносна хибридноста која се огледа у тешким обавезама наметнутим традицијом, политиком, па и самом дуалношћу уметничке сцене. Прва је обавеза та да се од ОС, као ревијалне манифестације типа Венецијански бијенале, очекује да представи актуелну продукцију из земље и света

док је друга обавеза да, у исто време, изнесе оштри истраживачки поглед на начин како то раде Каселска документа.

Очекује се да ОС обе ове обавезе испуни без обзира на околности, буџет, капацитете и способност да у један концепт реално стрпа мноштво контрадикторних захтева. Негде у дубокој сенци традиционалисти очекују да се све врати на позиције домаће ревијалне изложбе, а мислим да нећу погрешити ако устврдим да постоје бројне групације младих кустоса и уметника који би очекивали далеко иновативнији и ауторскији приступ савременим темама и мотивима који не би запоставили веб и компјутерске форме, истраживање односа уметности и технике/технологије, те друштва и актуелне политике у директнијем и ангажованијем смислу. И

Ана Адамовић, Канцона, видео-инсталација, 2010.

Ако перформанс данас меша искуства перформанса и театра онда није чудно да већина видео-учесника Салона долази из традиције играног филма

сви очекују да све своје жеље испуне кроз једну манифестацију.

Заиста, поставља се питање, да ли само једна манифестација може да задовољи све ове захтеве. У Титовој Југославији културни систем је подизан по принципу стварања узорака – један музеј, један ОС, један часопис, један павиљон, једна продајна галерија. Од тада па до данас број уметника се стотруко увећао, а ово друштво као да нема капацитета, жеље или воље да допусти да се оствари унутрашњи развој одређене дисциплине. Уместо да се поштује генетика дисциплине, што би значило ширење и децентрализацију, оснивање нових института и институција, програма, пројеката и нових форми репрезентације које би показале истраживачко бављење продукцијом, одржавају се псеудоеко-

номични стереотипи који наизглед задовољавају различите потребе друштва на једном месту – *ири у један*, са заиста неизвесним, али никада врхунским укусом. Тако ОС тежи да буде ревија, кустоски пројекат и референтни фестивал, а када се деси преседан, само једно од тога, онда су сви у проблему.

Зато на питање – „годишња или бијенална манифестација?“ одговарам и једна и друга. На питање: Ревијална изложба, кустоски пројекат или референтни фестивал? – сва три су потребна, а потребни су и редовни жанровски фестивали типа Брејк у Љубљани или АРС ЕЛЕКТРОНИКА у Линцу. На питање: међународна или домаћа смотра? – што више међународних смотри свакако, а нико није крив што традиционални критичари и УЛУС немају моћи да организују домаћу ревију (имају Мајски и Јесењи салон, али нису задовољни јер би хтели да тим локалним садржајем испуне међународну манифестацију како би свет видео „аутотхон и аутентичну“ уметност).

Али одговор на последње питање је најважнији: Да ли Октобарски салон може бити независна институција попут Битефа и да ли је то услов за квалитетну дугорочну политику? Наиме, већ сада би морало да се зна ко је кустос ОС за 2011, 2012. и 2113. годину јер само тако се један овако озбиљан посао може креативно и успешно, а без претераног сору-paste-ирања, урадити. И да ли ће то генерирати нове пројекте или ревитализовати старе. Чини се да би повратак Бијенала младих умногоме помогао да се бар део нагомиланих проблема реши.

ПС: Рашколована учионица је пројекат ОС који је постављајући права питања уметницима поставио права питања савременој сцени и уметности генерално. Обавезно и стрпљиво прегледати.